

J E L E N K O R.

50. szám

Pest, szerda junius 24kén

1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (kinevezés; Aranyosszék közgyűlése; nemz. Casino tudósítása; nyilvános köszönet.) Anglia (Hume és Charlton ügye, községi testületek javítása; Hume diszköntöse's más indítványok fölött alsóházi viták jun. 3-5kig; spanyol szolgálatra ujoncz-fogadás iránt kormány-parancs.) Franciaország (követház ülései junius 5-11ig; Audry de Puyraveau levele; j. des Débats és National véleménye a' spanyol beavatkozás felől.) Spanyolország egyveleg hadi hírek.) Portugália (ministerium-változás.) Németország.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony jun. 18kán: Azurbér, — az előleges sérelmek, — Erdély, — az Vik Ferdinand nevezetet tárgyzta fölírás és az ügyvédi vizsgálat tilalmának megszüntetése iránt, a' két tábla közt megvan az egyesség. — Nádor ő főnsége 15ikén Aicsútra rándult le.

Ő cs. kir. főlsége Budán a' magyar kir. udv. Kamara számvevőségénél Pauler Antal nyugalmaztával megürült számvevői hivatalra Suppini Antal alszámvevőt méltóztatott kinevezni. — Pancsován a' só- és 30adszedőség, Zimonyban a' 30adi segéd hivatal, Xuppanyon a' sómázsameszteri és Fejértemplomon a' sómázsási hivatal megürültek (k. kam. tudósítás).

Félreértések eltávoztatása tekintetéből az Erd. Híradó szerkesztősége velünk együtt az olvasó közönséget figyelmeztetni kívánja, hogy az All. Ztg. közelebb megjelent különböző számaiban Erdélyt érdeklő többrendű tudósítás közöltetett, mellyek alaptalanok 's hitelt nem érdemlők. E. H.

Kövend: Jun. 3-4- és 5dik napjain tartották ns. Aranyosszék Rendei, gróf Lázár László úr elnöklése alatt, közgyűléseket. Ezen gyűlés főtárgyaul, a' főkirálybírói tisztii választás tüzetvén-ki, titkos szavazás következésében a' következők nyertek több szózatot: A' r. catholicusok közül római sz. b. lovag Dindár Antal 331, kir. perceptor Rácz István 88, gróf Kemény József 10 szózatot. A' reformátusok közül gróf Thoroczka Miklós 261, Mara József 105, gr. Kemény Sámuel 42 szózatot. Az unitáriusok közül (alkirálybíró) Gál Zsigmond 236, Gedő József 132 és Gálfalvi József 48 szózatot. Ugyanezen közgyűlésből a' szék Rendei, mentől előbbi országgyűlés-tartásért alázatos felírásukkal ő cs. k. Főlségéhez folyamodtak. E. H.

PESTI NEMZETI CASINO.

A' pesti nemzeti Casino ideii nyári közgyűlése f. h. 7én tartatott n. Uzovics János helytartósági tanácsos ur elnöksége alatt. Érdekesb határozati e' következők: 1. Jelentés tétetvén az intézet állapotjáról, ez alkalommal előadatott, hogy a' még be nem fizetett több esztendei részvények mintegy 19,000 pengő forintra mennek. Ennek következésében 2. Az 1833ik év végeig tartozó részvényesek nevei felolvastatván, az utolsó téli közgyűlés határozatához képest a' gyülekezet

abban állapotodott meg, hogy a' késedelmes, vagy is két esztendőre tartozó Részeseknek retour-recepissé mellett irassék mindenikhez irányzandó külön külön levél; az aláirt 's visszatért recepissék a' jövő közgyűlésnek egyenként mutattassanak elő, és a' ki régi tartozását akkoron sem fogná lefizetni, annak neve a' Casinóban levő rostélyos táblára tétessék. — 3. A' casinói vendéglőségre magokat jelentett öt személy közül a' legalkalmasbbat megítélni és felfogadni a' Választottságra bizatott. — 4. Elhatározatott, hogy ezen tul közgyűlések alkalmakor a' gyűlés termében nagyobb méltóság és a' dohányozni nem szokott részestársak tekintetéből senki ne pipázzék, mit a' jelenvolt részesek a' Választottságnak előleges kérélemként előterjesztett javaslatára már ezen közgyűlésben is tetteg helybenhagytak. — 5. A' Casino termében adható vigalmakra nézve határozatott: a) Egy vagy több Casinói-részes engedelmet kérvén 's nyervén a' választottságtól, a' Casino termében saját költségén egy vagy több vigalmat is adhat. b) Az illy vigalomra azonban a' Casino minden részese saját személyére nézve az által, hogy részes, már magában hivatalos, ezen kívül Budapesten tartózkodó minden Részes a' vigalomadó vagy adók külön levelkek által is kötelesek meghíni. Egyéb vendégeket választani kirekesztőleg a' vigalomadó vagy adóktól függ, kiknek nevei a' meghívó levelkeken följegyeztessenek. c) Az illy vigalomadás az intézetnek legkissebb terhére se essék, — a' vigalomhoz tartozó minden költséget a' vigalomadó, vagy adók visznek, — a' butorokat előbbi állapotba saját költségeikön visszahelyeztetni és minden a' vigalom által netalán történendő kárt megtéríteni tartoznak. — 6. Előadatván, hogy miután a' megpendített társasági házvételre már tetemes mintegy 80,000 pengő forintra menő aláírások gyűltek össze, 500 pengő forintos részvények által, a' házhelyről vagy házról minélelőbb intézkedni azon okból is kellene, minthogy Pest városa napról napra növekedvén, a' házhelyek és házak ára is mindegyre nagyobbodik 's e' szerint ideje lenne a' terv létesítését siettetni. Minek következésében az aláírás minden jelenlétők figyelmébe újra ajánltatott. — 7. A' Jelenkor czimű hírlap szerkesztőségének azon felszólítására, hogy előfizetőji nyilatkoznának ki: mily alakban kíván-

nák ezen újságlevelét 1836ik évben megjelenve látni? a' Casino összes Társasága, mint egyik előfizető, gróf Széchenyi Istvánnak a' Társalkodóban ez év kezdetén közlött javaslata szerint szintén 2 v. 3 hasábos egész ivnyi formára adja szavazatát. — S. Uzovics Sándor részes ur előadván, hogy minden ember kötelességénektartván, mennyire tehetségiben áll, a' szenvedő emberiség enyhítésére törekedni, ő a' szegények hajlékait tüzkár ellen óvó szerről gondolkodott, és szerencsés volt feltalálni oly módot, melly által a' szalmafödél éghetlenné tétetik, a' mellynek később mintáját is bemutató. Minek is e' f. évben általa Nagy-Szombatban magyar nyelven kiadott leírásából a' Nemzeti Casinónak is ez uttal egy példánnyal kedveskedni kívánt. A' Társaság a' tisztelt Részes urnak mind nemes fáradozását, mind ajánlását nyilván kijelentett köszönettel vette. Költ Pesten junius 18kán 1835.

Pregardt János m. k.
Igazgató.

Hódmező-Vásárhelyről: Városunkban mult april. 29én véletlenül kiütött 's több mint 400 különféle épületet a' viharos szél által segítve 's növesztve földig elemésztett tűz által megkárosult 's némelly végső inségre jutott lakosoknak keserves jajaik eljutottak több érzékeny kebelbe, 's azokat könyörületre és segedelmezésre indíták. Így vevé szívére ime' boldogtalanok keserveit gr. Nádasdy Ferencz váci püspök ur, ki azoknak segedelmül 300 frtot, minden vallás-tekintet nélkül kiosztandót, ajándékoza; így küldé Bene József ur, Csongrádnak országgyűlési követe 250 frtot, mellyet e' szent czélra az országgyűlésen gyűjte össze. Fogadják a' ns emberbarátok a' némileg megvigasztalt szerencsétlenek ezenneli nyilvános háláját!

ANGLIA.

(Folytatása az alsóház jun. 3ki vitájának Hume ur indítványa ügyében a' ház szabadéka sérelme miatt.) „Én, folytató Hume ur, felhatalmazottnak hiszem magamat panaszt tenni azon tisztos tag ellen, ki a' lapokban kihirdetett levelet írta, 's most, mint mindenkor, legillőbb utnak tartom, hogy oly czivakodások, mellyek e' házban szövődtek, itten intéztessenek is el. Én azt nyilatkoztatom, hogy nem vala szándékom a' tisztos társat megbántani.“ Charlton: „Nem vártam, hogy ezen ügy e' teremben hozassék szóba; de én becsületesemre és a' leghathatósabb szókban nyilvánítom, mltlyeneket csak a' parlamenti szabályok megengednek, hogy, mit a' tisztos tag felhozott, nem igaz. — Ama' szót: „Szemtelen“, elsőben is a' middlessexi tag mondta ki. Én nem tagadom, hogy a' ma-reggeli

lapokban megjelent levelet én írtam; de mivel parlamentkivüli czivakodásról van szó, nem hittem, még egyszer mondom, hogy azzal a' házzal fogják terhelni. Ez első illynemű példa; de minden esetre inkább elvágatom jobb kezemet, mintsem levelem egyetlen szótágját visszahúzzam.“ Több tag megszólalt egymás után, némellyik azt állította: a' sértés Hume urtól, mások meg hogy Charlton urtól eredt. Wakley ur, Finsbury radical tagja jelenti, hogy az ő tudtával e' kifejezéssel: „Ön szemtelen ficzkó“ Hume ur élt először. Springe-Rice tanácsolja: hagyjanak fel a' dologgal, 's menjenek napirendre által, minthogy nincsen határozott indítvány a' parlamenti szabadék sérelme végett a' ház elibe hozva; azonban meg sem foghatja: mikép avatkozhatnék a' háze' tisztán magányos czivodásba. Mind e' mellett örvendetes látni, hogy ez ügyben a' bizonyosságok párti tekintet nélkül lépnek föl. O'Connell: „Én nem hiszem, hogy a' ház e' dolgot abban hagyhatja, hanem azon véleményben vagyok, hogy, ha a' tisztos ludlowi tag ellenmond azon állításnak, mintha ő ama' sértő kifejezéssel: „Szemtelen ficzkó“ élt volna, ezen ellenmondást részéről minden sérelem formaszertint visszahuzásának tekinthetni. Erre a' middlessexi tisztos tag sem vonakodhatik az általa használt kifejezést hasonlóan visszahúzni. (halljuk!) A' „Hallgasson Ön!“ vagy „Fogja be száját!“ elnézhetni. (Néhány kiáltás: „Nem! nem!“) Még egyszer, ha valamelly férfi tagadja, hogy sértett, az annyi mint visszahuzás, 's a' becsület törvénykönyvénel fogva senkinek sincs joga őt a' miatt kérdésre vonni. Én meg vagyok győződve, hogy a' middlessexi tisztos tag tanácsomat fogja követni, 's azután a' ludlowi követ is levelét visszahúzni. Ha pedig e' békítő törekvésem nem sül el, azon indítványt teszem, hogy mind a' két gentleman tüstént őrizet alá vétessék. Sir R. Peel hasonló értelemben nyilatkozik (halljuk!); szinte úgy Evans ezredes is. Erre Hume ur nyilatkoztató, mikép ő hihetőleg hibázhatott, hogy hangosan beszélt szomszédjával, míg háta mögött más tag a' házhoz szólott. De soha e' kifejezést „szemtelen“ nem vala használandó, ha azt nem vélte volna, hogy az elsőben őellene használtatott; most azonban épen nem átalja nyilatkoztatni, hogy ő Ludlow tisztos tagját ezen hamis gyanu-hiedelemben szólította úgy meg. (tetszés) O'Connell: „Már most Ludlow tisztos tagja is természetesen kötelességének nézendő visszahúzni levelét.“ A' ház hangos felszólítására Charlton ur némi vonakodás után végre azon nyilatkozást adja, mikép a' fenforgó körülmények közt sajnálja, hogy ama' levelet írta. (tetszés).

Az a
sel lord m
ségi test
Wallisba
városoké
a' hatóság
mentire. L
rem a' há
fontosság
melly egy
erkölcsöt
lélekismé
lyet a' h
kája és v
a' korona
sira, kik
tágyban
és 200 v
jó hatóság
tanácsba
ros tulajd
valóban é
tartsa a'
lése alá b
dül közha
előljárása
választás
új javasla
rendszer
gó tetsz
tósági al
azon zár
mellyek
ben vann
183 vár
név szer
gi kormá
sonalakú
ros testü
juk. Köv
Hatósági
háza, ár
mellett a'
's minden
lata előtt
hatósági
ki egy év
jótékony
hatósági
Minden o
ban lakk
adókat le
tök jegy
jesité, ne
evvel ism
után senl

Az alsóházban jun. 5én mint említők J. Russell lord megtevé a' már jelentett indítványt a' községi testületek javittatása iránt Angliában és Wallisban. A' javaslat még szabadelműbb, mint a' városoké, melly szintannyi választói adót kíván a' hatósági választóra nézve, mennyit a' parlamentre. Russell. előadása következő vala: „Kérem a' ház kiméletét, ugymond, mert legnagyobb fontosságú kérdés forog szóban; olly kérdés, melly egyszersmind igen szövevényes, valamennyi erkölcsöt és szabadéket érinti, azért is hosszú és lélekisméretes vitatást kívánand. A' javaslat, mellyet a' ház elibe terjeszték, jeles férfiak munkája és vizsgálatoknak gyümölcse; 's alapítva van a' korona által e' végett kiküldött biztosak tudósítására, kiknek szoros teljes vizsgálatot kellett e' tárgyban tenniök. E' biztosak beutazák Angliát, és 200 városi községet látogattak meg. Minden jó hatósági rendszer fő alapja, hogy a' községi tanácsba csak olly férfiak vétessenek, kik a' város tulajdona, értelme 's lakossága képviselésére, valóban érdemesek; továbbá hogy illő ellenőrségben tartsa a' nép a' városi előljáróságot, 's a' rendlése alá bizott pénzeket, mellyeket valóban egyedül közhasznú célokra volna köteles fordítani az előljáróság, nem pedig megvesztegető eszközül a' választásokra, mint eddig történt. (Tetszés.) Az új javaslat nem szándékozik a' mostani testületi rendszert elrontani, hanem csak javítani. (harsozó tetszés.) Mi nem kívánjuk a' mostani hatósági alkotmányok eltörlesztését, hanem csak azon záradékokat kívánjuk belőlök eltávolítani, mellyek az új javaslat határozásával ellenzékben vannak. (ismétlett tetszés) Ezen új javaslat 183 várost (borough) érdekel, mellyek benne név szerint említvék, 's mellyeken a' hatósági kormányra nézve hasonlalkú rendszert hasonlalkú választást javaslunk. — A' többi város testületét e' pillanatban érintetlenül hagyjuk. Következők az új javaslat fő határozásai: Hatósági választó minden községi tag, kinek háza, árutára, írószobája, vagy boltja van, e' mellett a' szegényi adót három év óta fizeti, 's minden helybeli adójit a' jegyzékek vizsgálata előtt hat hónappal lefizette. Kizáratik a' hatósági választó cziméből, 's jogaiból mind az, ki egy év óta a' parochia pénztárából, vagy más jótékonsági alapítványból segedelmet von. A' hatósági választóknak czimjök: községi polgár. Minden ollyas polgár, ki megszűnik a' városban lakni, vagy elmulasztja a' községi adókat lefizetni, kitorletik a' hatósági választók jegyzékiből. De ha e' föltételeket újra teljesíté, nevét a' jegyzékek vizsgálata után két évvel ismét bejegyezhetni. E' javaslat-elfogadás után senki sem követelheti a' status — vagy

községi polgár czimét, úgy szinte a' hatósági választóét sem, ha az e' javaslatban kijelelt föltételeket nem teljesíti, azaz: ha a' városban divatozó adóterhet meg nem fizeti. A' hatósági választók jegyzéke el fog készítettetni, 's közre tétetni, mint azt a' reformbill a' parlamenti választók jegyzékire nézve kitüzé. Egy biró (mayor) 's egy községi tanács fog az idén oct. 25én mindenik városban a' hatósági választók által választatni. A' községi tanács egy harmada évenként meg fog ujítottatni; a' kilépő tagokat újra megválaszthatni. Azon városokban, hol a' népség 25,000 lelket meghalad, felosztások fognak tétetni városvidékek vagy negyedekre. A' választásoknak, mellyekben a' biró viszi az előlülést, nem szabad egy napnál tovább tartaniok. Valamennyi mostani biró, alderman (tanácsnok) és községi tanácsbeli leteszi hivatalát, mihelyt e' javaslat szerint az új községtanácsbeliek meg fognak választatni. A' mayor (biró) évenként a' községtanács által fog választatni. *) Csak községi polgár választathatik birónak, községtanácsbelinek, vagy egyéb községi tisztviselőnek. Minden hatósági tisztviselő, ha megbukik (bankrottot csinál, azaz adósságit meg nem fizetheti) azonnal föl hagy minden hivattal. A' városi tanács tisztköréhez tartozik mindenféle engedelmi lapot kiosztani, úgy szinte felvigyázni a' kegyes alapítványok helyes kiosztására. A' biróbul 's városi tanácsnokokbul álló rendész biztosság nevezi ki a' constableket, (rendész biztos) és egyéb a' hely rendőrségére megbizott személyeket. A' hatósági választók kineveznek évenként két számvevőt (Auditor v. rendant), kiket nem szabad a' tanács tagjai, vagy jegyzők, vagy a' kegyes alapítványokra ügyelők közül választani; részéről a' biró is kinevez egy 3dik számvevőt. A' számvevők kötelessége a' városi számtételeket minden félévben megvizsgálni. Minden illy számadást nyilván kell meg tenni. Némelly város községtanácsa bizonyos számu személyeket fog nevezni, kik a' békebiztosságot képezendik. E' biztosságoknak azonban a' koronához kell folyamodniok megerősítésért. A' hatósági választók jog szerint esküttek is (jury). — Eddig a' javaslat főrajza. John Russell a' javaslati terv egyes pontjait hosszú fejtegetésekkel kíséré. Beszéde igen kedvezőleg fogadtatott, 's tetszéskiáltásokkal gyakran félben szakasztatott. Végül megjegyzé, hogy a' mostani ministerség a' testületjavítás kérdését, fenállására nézve életkérdésnek tekinti, azaz ha el nem fogadtatik, lelépend. Sir R. Peel nyil-

*) Ezen határozás ellenkezni látszik a' följebbiel, mellynél fogva oct. 25én az új biró, és községi tanács a' község által lenne választandó, vagy talán csak kivétel volna ez az első választásnál.

ványítá, hogy ő a' mostani testületi rendszer visszaéléseit, 's javítása szükségét mindig elismerte, de ohajtotta volna, hogy e' javítás teljes, ne csupán részleges lett volna. Panaszlá is, hogy a' ns lord tudósítása a' mostani hatósági alkotmányban jelesül csak kedvezést lát a' toryk részire. Nyilatkoztatja is, hogy pontjai előadását e' javaslat egyes czikkeiről, a' vitatási alkalomra tartja föl. Többnyire a' nemes lorddal együtt elismeri a' kérdés magas fontosságát, sőt még fontosbnak tartja ezt a' parlamenti reform javaslatánál. O'Connell ur csak azt panaszlá, hogy Irland ezen, az ország megbékítésére czélzó szép javaslatba nincs befoglalva, hozzá adván, hogy Irland hatósági javítása ügyében sem fogna szabadelműbb rendszabályt kívánni. A' ház a' javaslat előterjesztését egyhangulag elfogadá. A' belminister (Russell) azután fölolvastá azt a' ház gyakor tetszéskiáltozása közt először. A' második olvasás pedig jun. 8ra határozottatott.

Az alsóházban jun. 5én, midőn az ülés már majd nem vége felé közelített, megszólalt Hume urmondván: „Olly tárgyraszandékoma' ház figyelmét fordítani, melly noha ennek csak illedéki szokását (etiquette) illeti, még is igen fontos. Semmi sem tarthatja fen, véleményem szerint, a' ház elnöke és tagjai közt a' jó egyetértést, mintha ez utóbbiaknak olly időben, mellyet a' speaker arra kijelel, gyakori alkalom engedtetik személyesen megjelenhetni nála, 's tiszteletjüket bizonyíthatni be iránta (halljuk!). A' mennyire én tudom, egész sor évtől fogva, mióta én e' házban vagyok, sokan gátolva voltak e' szabadék-használásban, mert fenáll még azon régi, de azért nem bölcsőbb és tanácsosabb szokás, mellynél fogvást a' ház tagjai illy alkalommal vendéghajjal (Haarbeutel, hajzacskó) és karddal tartoznak megjelenni. (hangos hosszan tartó nevetés.) A' tisztelet, melly a' speaker iránt bizonyítottatik, azon tagokban áll, kik jelen vannak, azért is kívánnám: egyeznénk meg az iránt, hogy ezentul mindenikünk közönséges esti öltözetében tehesse udvarlását a' speakernél a' helyett, hogy teljes diszköntösbe kénytelenítessék öltözni (halljuk! és kaczaj) Pedig sokan nem örömet öltenek teljes diszköntöst (folyvást tartó kaczaj.) Én e' megjegyzést csak mellékesen akarám tenni 's ha javaslatom elfogadtatik, nem kétlem, hogy a' speaker udvarlás-köreitszámosban fogják meglátogatni mint eddig. (halljuk! halljuk!) Reményelem nézete-met általányosan elfogadják.“ A' speaker erre azt nyilvánítá, hogy ő e' tekintetben egészen a' ház végzéséhez fogja 's kénytelen magát szabni. Miaz eddig gyakorlott szokást illeti, mellynél fogva egészen statusköntösben kelle a' speaker körében (Lever) megjelenni, ő nem hiszi magát fölhatalmazottnak elállani azon szokástól, melly elő-

dei által e' hivatalban eddig megtartatott. (halljuk! halljuk!) Minthogy azonban ez olly dolog, mellyet a' háznak illik elintézni, ő legnagyobb büszkeségének 's gyönyörűségének fogná tartani magát a' többség nézetéhez alkalmazni, akár kívánna ez másitást, akár nem. — Warburton ur javalá e' javaslatot, noha ő, úgymond, nem azok közé tartozik, kiknek nincsen statusköntösük (kaczaj); mert neki sem igen kedves, bohó köntösben jelenni meg, 's valóban némelly tag nem bir hasonló köntössel. (kaczaj) Illőbb 's méltóbb volna tehát, ha szokott, könnyü esti öltözetben lehetne megjelenni. Végzetül azt kérdé: ugy kell e' a' javaslatot érteni, hogy mindenik tag el fog hasonló köntösben fogadtatni? de arra a' speaker nem felelt, hanem csak azt mondá: a' dolog megfontolása a' háztól függ, 's neki nem illik belé avatkozni (halljuk! halljuk!) Sandon lord helyesbnak ítélte a' dolgot máskorra halasztani, minthogy e' pillantásban kevés tag vala jelen a' házban, mire a' jelenvoltak rá is állottak. Hume csak radical marad mindenben. — Palmerston lord, miután Tivertonban csakugyan elválasztatott követül, junius 2án estve visszatért Londonba, hol a' spanyol ügyek végett jelenléte már igen szükséges volt. — A' Standard arról vádolja a' whikeket, 's névszerint J. Russell lordot, hogy a' testületi javítás ürügye alatt új és ismétli választási reformot szándékoznak létesíteni. A' dolog valóban úgy is van, a' mennyiben tudillik az eddigi szerkezetű testületek mindenütt 's mindenkor a' tory ügyet pártolák a' választásokkor, a' toryktól függvén egészen; ezentul pedig e' testületek a' toryk részire mit sem fognak kedvezőt tehetni, sőt kénytelenek lesznek inkább a' demokraták ügyét pártolni, mert a' néptől függésbe fognak jutni. A' toryknak e' rájok nézve nem igen vigasztaló nézete táplálékot 's némi állapotást nyer Palmerstonnek választóijához tartott beszédebéli egyik helye által, hol azt mondja: „A' reformbill nem annyira 's pusztán a' választási jog élvezete által fontos, hanem inkább azon szilárd és biztos alap által, mellyet az nagyobb, 's terjedtebb javításoknak vete.“ A' toryk tehát valóban vigasztalhatlanok, mert ha a' testületi javítások létesülnek, a' városokban a' toryknak minden befolyásuk a' választásokba elenyészik. A' londoni csarnokon 100 fontos részvényekre legalább 500 ezer ft sterl. tőkéig társaság szövetkezett, hogy a' spanyol pénzkeletet fölsegitse. 150 ezer ft. st. már alá van írva. E' körülményt a' párisi csarnokon hamis hírnél fogvást oda magyarázták, hogy aláírás nyittatott meg Londonban a' királyné ügye fölsegítésére. —

Igen fontos, mit a' Morning-Chronicle a' spanyol ügyekre nézve mond. Mondása érdekét

oregbit
most a
Ime' c
éjszaki
netet,
menne
lenök
vetkez
valljon
nek Sp
na e H
len?
énk, r
szövet
tól füg
ket m
ke; 's
rutól f
ni, m
ösvény
ban b
gyes
lekism
Spany
selőji
va S
indula
vábbá
sziget
fog ki
enged
vagy
végre
éjsza
mozg
hatun
hijáv
han l
lástól
valób
szöve
tugál
kény
nyol
dést
ró v
dik,
nak
Burd
tett
szöv
ezen
közs
Kier
ható

oregbiti azon körülmény, hogy a' M. Chronicle most a' leghelyesebben értesített ministeri lap. Ime' cikkelye: „Párisi levelezők szerint az éjszakai hatalmak értesítették a' francia kabinetet, hogy ha csak egyetlenegy francia ezred menne is a' Pyrenéeken keresztül, ők azt ellenök intézett hadüzenésnek vennék. Ennek következtetésében megkérdezte a' francia kabinet: valljon azon esetben, ha francia seregek lépnek Spanyolországba, Anglia védszövetségre állna e Franciaországgal az említett hatalmak ellen? Természetesen olly kormány, mint a' miénk, melly azon eszközökre nézve, mellyek illy szövetség főtartására szükségesek, az alsóháztól függ, illy távol lehetőség végett kötelezéseket magára nem vehetett. Anglia politikája béke; 's minthogy ez érdekünkben van, 's háborútól félnünk nem kell, a' béke fön is fog tartatni, mig az ország becsülete mulhatlanul más ösvényt nem kíván. Mostani kabinetünk általjában békes, minden rendszabályiban. De a' négyes szövetség által fölvállalt kötelezéseket lélekisméretesen teljesíteni fogja. Mint hisszük: Spanyolország és Portugália diplomatai képviselői már aláírtak olly egyezést, mellynél fogva Spanyolország költségein, portugáli sereg induland Valdes general segedelmére. Anglia továbbá is fegyvert és hadiszert küldend a' félszigetbe, egyszersmind titkos-tanácsi parancs is fog kibocsáttatni, melly a' britt alattvalóknak megengedi, hogy a' portugáli segédseregbe álljanak, vagy egyenesen Valdes alatt szolgáljanak, 's e' végre szabad legyen magokat felfogadtatni. Az éjszakai hatalmak részéről épen semmi háboruzmozgástól v. mutatástól (demonstratio) nem tartbatunk, mert habár kedv hijával nem is, de pénz hijával vannak a' háboruvitelre. Minthogy azonban Franciaország a' Spanyolországba nyomulástól elállott, nézetünk szerint okosan tett. 'S valóban illy lépésre szükség sincsen. A' négyes szövetségben kijelelt másod-eszközök, egy portugáli sereggel, 's bizonyos számú angol önkényfessel annak idejében elhatározzák a' spanyol trónöröklést. 'S ámbár abból mostan időkérdést csináltak, mindazáltal katonai ismérettel bíró vagy épszemü férfi semmikép sem kételkedik, hogy a' sükernek Izabella mellett kell lennie.“

Az alsóház június 5iki ülésében a' fővárosnak vízzel jobb ellátatása iránt Sir Francis Burdett által tett javaslat, C. S. Lefevre ur által tett indítvány elfogadtatása következtetésében 134 szóval 60 ellen félrevetett. Mint tudjuk ugyan ezen ülés alatt fejté meg Russell lord bővebben a' község-igazgatás javittatását tárgyzó javaslatát. Kiereszkedék különösen azon kérdésre: miért a' hatósági választók kívántatósága nem ugyanaz

a' parlamenti választókéval. A' parlamentbe csak olyan választhat, a' ki 10fontsterling (100 pengő for.) adót fizet; e' határozás jó a' parlamenti választásokra, de nem a' hatóságokra, minthogy ezekenél a' szomszéd, és saját városok ügye forog fön. „Mindenek előtt, úgymonda Russell lord, meg kell állani azon fő elvnek, hogy a' ki pénzével adózik, annak szözzattal is kell bírnia azok megválasztásában, kikre ezen pénz-kiadás bizatik.“ Sir R. Peel, mint említök, nem ellenzé ugyan a' javaslatot, de úgy hiszi, hogy az eddigi községigazgatásmód visszaélései a' testületek demokratizálásával nem fognak eltörlesztetni, mert a' javaslatot javítás nagyon is népleginek (demokratizálás) tetszik előtte. Hume azt kérdezé: valljon azon városok községigazgatás-módja, mellyek a' javaslatban említve nincsenek, nem fog e javittatni? mire Russell l. azt válaszolta, hogy London város testülete iránt különös javaslat fog előterjesztetni; a' javaslatban meg nem nevezett többi helység pedig esekélyebb, hogy sem hasonló javításra volna szüksége. —

Az idegen ujoncz-fogadást illető tilalom-felfüggesztés iránt a' spanyol királyné részire már megjelent a' titkos tanácsi parancs. A' londoni udvari hirlap jun. 10kén estve közli azt, melly így szól: „St James udvarban, jun. 10kén 1835. A' király ö fölsége jelenlétében a' titkostanácsban. Minthogy néhai III György király ö fölsége uralkodása 59ik évében hozott törvény, melly következő czimü: idegen hadiszolgálatba ö fölsége alattvalójából ujoncz-fogadások 's ö fölsége statusiban hajók fölkészítetésének 's legénységgel megrakatásának gátolására háborui célok végett ö fölsége engedelmé nélkül 's a' t. 's a' t. hasonló ujoncz-fogadásokat és fölkészítéseket tilt, ö fölsége, 's titkos tanácsa azon ohajtástól lelkésítette, hogy mindenkit képessé tegyen II. Izabella ö fölsége szárazföldi és tengeri szolgálatjába lépésre, azt méltóztatott parancsolni, hogy folyó június hónap 10től számítva, mindenkinek szabad legyen a' mondott fölség szárazföldi vagy tengeri szolgálatjába lépni, akár mint megbizott tiszt, akár mint közkatona, hajólegény, vagy tengeri katona, 's a' mondott fölséget minden katonai, hadi, és egyéb munkálatban mind szárazon, mind vizen szolgálni, e' végre tengeren akármelly helyre mehetni, 's minden hivatal, meghatalmazást a' mondott fölségtől, vagy alatta elfogadni, és illy szolgálatra másokat is szerzeni v. felfogadni, vagy magának is szolgálatba lépni, 's azért pénzt, bért, vagy jutalmat elfogadni. Ezen adott engedelem mindazáltal mondott június 10től számítva csak két éviglen birand erővel, hacsak ezen időtér újabb kabineti parancs által nem fog meghosz-

szabbitsatni. William. L. Bathurst.“ — A' Morning-Herald junius 10ról említi, hogy Londonban már meg is jelent egy spanyol tiszt, ki Angliában és Belgiumban 20 ezer főnyi sereget szándékozik fogadni a' spanyol királyné szolgálatjára. A' Standard szerint pedig az angol vámigazgatáshoz parancs érkezett, hogy a' spanyol királyné részire minden fegyvert és hadiszert vámszabodon bocsásson által. A' beavatkozás tehát még is meglesz, olly módon, hogy bele sem köthetnek egy könnyen; mi még is megtörténhetett volna, ha francia sereg szállotta volna meg a' fölzendült spanyol tartományokat.

FRANCZIAORSZÁG.

A' követház ülésében jun. 5én felolvasott az elnök egy levelet Lionne asszonytól, Lionne urnak, előbb a' Tribune felelős szerkesztőjének hitvesétől, mellyben ez az iránt panaszodik, hogy férje, ki az ellene hozott börtönbűnhődések kiállítására St. Pelagieban ült eddig, most a' clairvauxi fékházba (igen kemény börtön) vitetett. Lionne asszonyság kérte a' kamarát, hogy miután az ítélte Lionne urat börtönre, egyszersmind joga van, ítélete végbehajtására is ügyelni férjének kedvezőleg. A' pecsétör meg azt nyilváníta, hogy a' kamarának nincs joga e' beavatkozásra, e' fölött Lionne ur a' rendes törvényszékektől 12 vagy 15 évnnyi fogságra is van ítélve. Ennélfogva a' clairvauxi fékházba tartozik, nem pedig St. Pelagieba, hol eddig csak azért hagyatott, mert ellene még több pör is vala függőben. A' kamara azonban egyhangulag a' belministerhez határozta utasítatni ez irást. — A' pairkamara biztossága beadá ugyan e' napon az amerikai követelés tárgyában tudósítását, mellyben javasolja: fogadná el a' kamara a' követház által tett taldalékot a' fizetési határidőre nézve. E' jelentés arról mélyen hallgat, mi véleményben van a' biztosság azon függelék iránt, melly engesztelő, sőt visszahúzó nyilatkozást várat előbb az egyesült statusok kormányától, mellynek következésében tulajdonkép az amerikai követ elhagyá Parist. — A' követházban jun. 6án felolvas ismét az elnök egy levelet Audry de Puyraveau urtól, mellyben ez jelenti, hogy nője betegsége miatt eltávozásra engedelem adassék neki, igérvén, hogy még a' munkák vége előtt visszatérend 's az engedelem megadaték.

Majus 23án halt meg Chatteraultban Martineau Lajos conventi tag, ki együtt szavazott XVI. Lajos halálára. Halála előtt következő nyilatkozást közle barátjával: „Én alulirt Martineau Lajos, megismérem Isten előtt, hogy azon rész, mellyet XVI. Lajos király pörében vettem, pillantatnyi elragadtatás munkája volt, 's hogy azt éltében minduntalan megbántam, 's azért Isten-től és emberektől bocsánatot kérek. — Audry de

Puyraveau ur következő levelet bocsátott a' pairkamara elnökéhez: Paris jun. 6kán 1835. Elnök ur! ellenmondásim következésiben mind a' követház előtt, mind azon kamara által, mellynek Ön elnöke, az ellenem távollétemben hozott ítélet ellen törvényszéki uton kikelni nem fogok. En ellenmondok most az ítéletnek, mint előbb ellenmondék a' pairkamara tövvényhatóságának. Köztem 's közte nincs szó többé jogról, és törvény-szolgáltatásról, hanem erőszakról, és én bevárom csudás bitorlása munkálatit, szerencsésnek magasztalván magamat, hogy inkább áldozatja, mint vétkes társa vagyok azon boldogtalan rendszer fejtelten következéseinek, melly hazámot terheli. Mindazáltal a' nyilványos véleményre bizom azon hallatlan ítéletet, melly engem ért, 's a' nép igazlítására hivatkozom, melly fölsége a' pairségnek is úgy mint nekem. Ha valódi igazságszolgáltatás néha későn érkezik is meg, azért elmaradhatlan, 's én részemről bizodalommal várom be azt. Fényes czimek hijányában azon börtön, mellyet a' pairkamara számomra olly élet hanyatlásán nyit meg, mellyet olly örömet láttam volna hasznosabbnak hazámra legalább, bizonyságot adand, hogy nem tévóváltam feláldozkodni olly meggyőződésékért, mellyek mindenkor 's egyedül a' nép boldogságára célzottak. Fogadja Elnök ur magas tiszteletem bizonyítását. (Aláírva) Audry de Puyraveau.“ — A' Journal des Débats jun. 9én következő homályos cikkelyt közöl a' spanyol beavatkozás ügyében: „A' beavatkozás nem fog meg történni. Anglia egyenesen vonakodott részt venni abban, a' francia kormány meg nem hiszi, hogy Franciaország érdekében fekügyék illy vállalkozást egyedül létesíteni. — A' hírnök e' határozással Madrid felémár utban van.“ Szinte a' Journal des Débats hosszu cikkelyben okokat halmoz föl, mellyeknél fogva szerinte az ellenző párti lapok a' spanyol beavatkozást gáncsolják. A' National azt válaszolja, hogy ha azon okokkal támadták volna meg a' beavatkozást, mellyeket a' Journal des Débats felhord és megczáfolni ügyekszik, igazsága volna; de azon okokat elősorozni a' Journal des Débats-n kívül senkinek sem jutott volna eszébe. Az oppositio elsőben azért nincs a' beavatkozás mellett, mert d. Carlos pártját semmi olly félelmissé nem teszi, hogy azt hazai erővel, ha ezt kifejleni megengedik, legyőzni nem lehetne; azután 2szor, mert Lajos-Fülöp nem azon ideák mellett lépne föl, mellyek Spanyolországban lelkesedést bírnának szülni, hanem inkább e' lelkesedést korlátozná, ha megiramlni találna; 's végre 3szor az oppositio azért sem látja helyén a' beavatkozást, mert a' követház többsége, melly a' külviszonyokat helyesen felfogni nem tudó polgárokból áll mos-

tan, e'
Az Imp
valóság
ma Pa
vádlott
lottak
előtt f
itélne
pairszé
Lefevr
száz pu
zendül
teni, h
az alk
csak a

A
illető
fogadá
fogva
érseke
15000
mások
azonb
ben ne
ne for
sager
ákban
vala c
zás ü
vetni
nyol
tartás
hogy
mosta
nem
ciaon
legyő
szük
ja me
vatko
nap
hónap
zendü
mert
nya
vást

ur 's
melly
nuar
lig
vett
ugya
telés
12ke
együ

tan, e' beavatkozás költségét nem ajánlaná meg. — Az Impartialban következőt olvashatni, de a' hir valóságát nem biztosíthatni: „Azon hir terjedez ma Parisban, hogy a' pairszék a' jelenlévő 25 vádlott ellen kimondván az ítéletet, azon vádlottak ügyét, kik vonakosznak a' törvényszék előtt felelni, a' helyett hogy az írományokból ítélné el, a' jövő télre fogja halasztani.“ — A' pairszék ülésében jun. Skán megvallá Mollard Lefevre, hogy ő Lyonhoz szomszéd községből száz puskátés fegyveres parasztokat kívánt a' földzandültek számára, 's azzal ügyekezett magát menteni, hogy Lajos-Fülöp alatt szinte úgy meg volt az alkotmány sértve, mint X. Károly alatt; 's ő csak azt tette, mit a' juliusi hősek.

A' követház jun. Skán az isteni szolgálatot illető egész költséget megszavazá 1836ra 's elfogadá a' biztosság azon chajtását is, mellynél fogva 20 ezer frank pótlék adassék, hogy azon érsekek fizetése, kik egyszersmind cardinálók, 15000 frankról 25 ezerre emeltessék. Egy másik 18,000 franknyi pótlék megajánlását azonban félrevetett, melly az 1801ki egyezésben nem foglalt püspökszékék főtartására lenne fordítandó, ha azok megürülnének. — A' Messenger szerint Talleyrand látogatásai a' tüllerikában mindig sürübbenedni kezdenek; jun. 3án kétszer vala ott, 4én egyszer. Az udvar a' beavatkozás ügyében nagyon az ő tanácsát látszik követni akarni. — A' National megmutatván a' spanyol háboru természetét, mellynek eddig nyult tartását többek közt legfőkép csak az okozta, hogy nem lehet a' spanyolokban lelkesedés a' mostani kormány iránt, így fejezi cikkelyét: „Mi nem állítjuk, hogy a' királyné kormánya Franciaország és Anglia közrehatása nélkül képes legyőzni a' baski zendülést; de folyvást azt hisszük, hogy Zumalacarreguy nem is próbálndja meg a' Madrid felé indulást, 's ha a' beavatkozás meg nem történik, a' dolgok két hónap mulva szinte úgy fognak állani, mint két hónap előtt állottak, 's most állanak, azaz: a' zendülés a' baski tartományokban győztes leend, mert a' nép éleszti azt, míg a' királyné kormánya Spanyolország egyéb tartományiban folyvást csak tengeni fog.“

A' követház ülésében majus 11én Schoonenur 's mások azon indítványa, hogy a' lotteria, mellynek korábbi törvényeknél fogva 1836. januar 1jén meg kell szünnie, még 1840. januar 1ig tartassék meg, igen nagy többséggel félre vettetett. — A' parkamara ülésében pedig ugyancsak majus 11én az éjszakamerikai követelést tárgyazó egyezés jöve vitatás alá, melly 12kén a' követház által megszavazott indítvánnyal együtt 125 szóval 22 ellen el is fogadtatott.

— A' blois-i nemzeti őrség királyi rendelés által föloszlattatott. Okul azt vetik, mért az 1400 bejegyzett tag közül majus 1jén, mint a' király névnapján, mintegy 1350 nem jelent meg a' nyilvános tisztelkedésen.

SPANYOLORSZÁG.

A' Moniteur is említi, hogy Zugarramurdi Elisondot elhagyta, de nem azt, hogy csapatival együtt francia földre ment által, „Zugarramurdi, ugymond, jun. 1sőjén a' parancsi alatt levő elisondoi őrsereg egy részével, az urbanos és chapelgori katonákkal, a' várbul kiköltözvén, ő maga francia földre jött által, hogy menedéket kérjen csapatai részére, mellyek addig az Urdach és Ainhoa francia helység közti Landibar erőségbe vonultak. Az őrsereg többi része, mintegy 200 fő, nem követé őt, hanem megmaradt Elisondoban. Más nap a' carlosiak megtámadák Landibart 's olly közel jövének a' francia határhoz, hogy kilőtt golyóik a' francia földre hulladoztak által. A' határok illy sérelmét nem szivelhetvén el gen. Harispe azonnal parancsot adott illó visszatorlásra, minek következésében az Ainhoaban álló francia kapitány 50 embert veyén magához, velők egészen a' határvonalhoz jöve 's parancsolá a' carlosiaknak, hogy tüstént beljebb vonuljanak. E' pillanatban ismét lövések estek a' carlosiak részirül 's egy francia közlegény sebet kap; a' kapitány azonnal tüzet parancsolt, mellyre a' spanyolok közül kettő elesvén a' többi visszatarokodott. Várták erre a' francziák, hogy talán a' határok más pontin még több hasonló sérelem történend, de 4keig többé semmi háborgatás nem fordult elő, sőt mint hire jött, a' carlosiak egészen elvonultak a' szélektől. Orense ezredes, ki az őrsereg többi részével Elisondoban megmaradt, elszánta magát, bármibe kerül is, a' várat megtartani. Valdes tudósítva van a' fenyegető veszélyről. Valdes maj. 29kén indula ki Pamplonabul Borundán keresztül Vitoria felé. Arragoniában a' főkapitány fölszólítást bocsátott a' lakosakhoz, hogy általános fölkelésre készüljenek, 's jun. Skán Mallent faluban összegyülvén egy sereggé alakuljanak, onnét a' fő táborhoz csatlakozandók. E' fölszólítás következésében legalább is 10 ezer fővel reménylik a' tábert nevelhetni. — Madridban, mint a' Messenger írja, tudván az igazgatás, hogy a' népnek elég oka lenne nyugtalankodni, mindig őrszemekkel járhatja az utcákat a' nyilvános nyugalom főtartása miatt. A' cortes ülései bérekesztetésükkor már csak 60 procurador volt jelen az ülésben, következőleg már csak harmada a' kellő összeségnek. Némelylek octoberre, mások aug. 24kére rebesgetik az új összehívást. Addig a' kormányzás 800 klastromot szándékozik eladni, hogy annak árából a' belföldi adós-

ságot részenként fogyaszthassa; azonban ha megtörténik az eladás, bizonyosan előbbkelő költség lesz a' hadi, mint akármeltyik más status-szükség.

Carlista lapok szerint generál Espartero is, mint minap gen. Oraa, ütközetet veszett. O hasonlóan, valamint Oraa, Villafranca segedelmére sietett, de ütközben az ellenség, vagy mint a' carlosi lapok mondják, „király ő fölsége“ seregei által föltartóztatván, rövid harc után teljes kudarcot vallott 's azon kívül emberei közül sokan önkényleg a' carlosi zászlókhöz szegődtek által. Bővebben így közli e' történetet a' Quotidienne: „Espartero, ki minden összeszedhetett erejével a' villafrancai őrsereg erősítésére sietett (mint tudva van, Villafranca junius 3ikán capitulatio útján föladata magát), Descargához érkezve Zumalacarreguy által, ki az egész szárdékről eleve utasított, tetemes erővel megtámadtatván, a' kifejtett heves ütközet nem sokáig tartott ugyan, de kimenete annál nagyobb dicsőséget szerzett a' carlosi vezérnek, minthogy a' megtámadtak részirül azon félórai kis ütközet alatt több esett el 600nál részint holt részint sebesült. — 990 közvitéz, 2 ezredes, és 27 altiszt önkényleg a' kir. seregekhez csatlakozék; ezeknek Zumalacarreguy másnap Ormaisteguyban, születése helyén, dús lakomát adatott. Sokan úgy vélik, folytatja tovább a' levelező, hogy ő fölsége (d. Carlos), seregei illy fényes diadalmok után nem maradnak többé a' fölkelte tartományokban, hanem egyenesen Castilia ellen nyomulandnak; — én a' hallottaknál 's közelebbi viszonyoknál fogva inkább hiszem, hogy Zumalacarreguy továbbra is megmarad kivitt helyein 's míg új csapatokat nem szerkeszt, 's míg erejét mintegy 50 ezer főre nem neveli, addig az Ebron túl nem megyen, mert különben Navarrát 's a' baski tartományokat védtelenül kellene hagynia. — Az arragoniai főkapitány fölszólítására a' Mallent faluban gyülekező fegyveresekről újabb hírnél fogvást azt beszélék, hogy az összalakulandó had, mielőtt gyűllyéről Navarrába indulna, a' királyné elibe kíván vezetetni, hogy tőle az országslási irányra nézve sokkal szabadabb intézvényeket kérhessen. Olly hazafiság, melly a' kormánynak föltételeket szab elő, gyakran veszélyesb mint hasznos, 's a' még nem is létesült új hadnak már előre is kijelentett illy nemű kívánsága, világul szolgálhat, millyenek és hányfélek legyenek ezen pártokra oszladozott ország sokféle elemei.

PORTUGÁLIA.

A' Guarda Avançada, lissaboni hírlap, mellyből a' parisi lapok majus 27ikeig terjedő híreket közlenek, örömtelven beszélék, hogy legnagyobb

vidámság uralkodik az egész városban (Lissabonban), a' fensőbb valamint az alsóbb körökben mindenütt egyező értelem hangzik, nagy rész szabadsági dalokra fakad, mert más nap annyi zavaroktól megszabadulást, vagy is a' ministerium teljes változását reménylik. A' leendő kormánytagok következő névsorát mintegy félhivatalosnak tekinthetni: minister-elnök Saldanha marsall, ki egyszersmind meg van bízva a' többi ministertag-választásra; financzminister: de Campos; tengerügyi: Loulé (a' királyné nagybátyja); belsőügyi Magalhaes; vallási és igazsági: Carvalho, 's külsőügyi: Palmella. Legnevezetesebb e' ministeri névsorban, hogy benne valamennyi pártfő, a' tulszabadok, főnemesiek, és közeprendiek egyesülve lennének. A' Revista-Espanola ismétli e' híreket 's a' Guarda-Avançada ministeri névsorát már szinte megállapítottak állítja.

Terceira hg. majus 12ikén San Joao da Praça főszállásán napiparancsothirdettete, mellynél fogvást azon tisztek, kik a' seregtől távol vannak, minden haladék nélkül illeto' csapataikhoz visszatérni parancsoltatnak.

NÉMETORSZÁG.

A' porosz vámrendszerben, mint azt a' publicisták igen is jól tudják, mély politikai célzások fekszenek alapul. Következő cikkely legyen tanubizonyosságul. Azon bucsuzó beszédben, mellyel a' porosz tartományrendek elbocsáttattak, következő helyet olvashatni: „Honatyai (landesväterlich) gondunk mindenkor arra lesz fordítva, hogy az ország kereskedési érdekeire vigyázzunk 's azokat előmozdítsuk, 's illy végre a' határszéli közlekedést a' szomszéd országokkal minden módon könnyítsük. Azonban, minthogy új alkudozásokra van kilátás a' Russziával kötendő kereskedési egyezés iránt, azok bővebb kifejtése előtt a' tettajánlásokra semmi határozást nem tehetünk.“ Azaz a' porosz vámrendszerbe Oroszország is be fog lépni.

A' badeni kormány, látván, hogy a' nép nem csak nem ohajtja, de ellenzi is a' porosz vámrendszer elfogadtatását, elhitéttetés végett, hogy a' vámrendszer anyagi hasznot hozand az országnak junius 10én azt nyilatkoztatá a' Rendeknek a' pénzügyminister által, hogy a' porosz-vámrendszer elfogadtatása esetében mindenik adózó adói tökepénzéből 300 forint fog lerovatni, azaz, e' három száz forinttól adót fizetni nem fog. A' kormány okul azt mondja, mert a' vám-elfogadás e' híjányt gazdagon fogja pótlani. Majd a' következés mutatja meg, mohón kapand e' badeni nép e' csalétek után. A' badeni nép nem annyira anyagi károktól tart, mint a' porosz 's egyéb német szövetség nagyobb hatalmak tulnyomóságától. —